

ASGER FRIIS
OLE BEHN

ARBEJDS
SKADE
FORSIKRINGS
LOVEN

2. kommenterede udgave ved
Ole Behn og Viggo Bertram

GADJURA

© GadJura A/S (ITID A/S) 1984

2. udgave 1995

Omslag og typografi ved Axel Surland

Sat og trykt hos P. J. Schmidt A/S, Vojens

Indbinding: Chr. Hendriksen & Søn A/S, Skive

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke
tilladt iflg. gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

ISBN 87-607-0132-3

Indhold

Forord	11
Lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade	15
Indledning	33
Kapitel 1. Lovens område	
Den forsikringsberettigede personkreds	
§ 1. Hvem er forsikringsberettiget	38
Stk. 1.	
I. Arbejde her i landet	39
II. Antaget til at udføre arbejde i en arbejdsgivers tjeneste	39
A. Arbejdsaftalen	40
B. Tjenesteforholdet	42
1. Selvstændig erhvervsdrivende eller lønmodtager	43
2. Parthavere i erhvervsselskaber og medlemmer i foreninger	60
3. Personer under uddannelse	67
4. Personer med bofællesskab. Familie i øvrigt. Gæster.	75
Stk. 2. Søfarende på danske skibe	78
Stk. 3 og 4. Indirekte skader på børn	79
§ 2. Arbejdets art	80
§ 3. Borgerlige ombud. Tillidshverv. Afværgelse af ulykker	81
§ 4. Institutionsanbragte. Uddannelsessøgende. Midlertidigt arbejde i udlandet	86
Den forsikringspligtige arbejdsgiver	
§ 5. Arbejdsgiveren, herunder specielt for søfart og privat husholdning	92

§ 6. Arbejdsgiveren, herunder spec. ved erhvervssygdomme	97
§ 7. Forholdet mellem hoved- og underentreprenør	102
§ 8. Selvstændige fiskere	104

Kapitel 2. Arbejdsskaden

§ 9. Arbejdsskadens afgrænsning	106
I. Lægelig anerkendelse af ulykkestilfælde	107
1. Ledlidelser	108
2. Knoglelidelser	113
3. Muskel- og senelidelser	115
4. Karlidelser i ekstremiteterne	118
5. Hjertelidelser	122
6. Lungelidelser	126
7. Hjernelidelser, herunder psykiske lidelser og rygmærvelidelser	127
8. Ryglidelser	139
9. Øjenlidelser	146
10. Hørelidelser	147
11. Stofskiftelidelser	148
12. Ondartede svulster	149
13. Infektioner	151
14. Brok	157
15. Tandskader	159
II. Kortvarig skadelig påvirkning	160
III. Indirekte eller afledte følger af en arbejdsskade	162
IV. Skader, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår	165
A. Ulykkestilfælde under færdens uden for afgrænset arbejdssted	166
1. Færdens på vej fra hjem til fast arbejdssted eller fra arbejdssted til hjem	166
2. Anden færdens uden for fast arbejdssted	173
B. Ulykkestilfælde under ophold eller færdens på arbejdsstedet	190
1. Færdens mellem arbejdsstedets indgang og den enkelte ansattes arbejdsplads	194
2. Ildebefindende eller sygdomsanfald	195

3. Spisning	196
4. Leg, skænderi og håndgemæng	199
5. Ophold og færdens på arbejdsstedet uden for den ansattes arbejdsplads	201
6. Handlinger af privat karakter	202
7. Ophold på arbejdsstedet uden for arbejdstiden	204
8. Specielle ulykkesårsager	207
9. Vold	210
10. Hjemmet som arbejdssted	211
11. Ulovlige handlinger	212
C. Firmasport	212
D. Personalefester. Udflugter. Repræsentation	215
E. Vaccination	217
F. Skadelidtes forsætlige legemsbeskadigelse	218
§ 10. Erhvervssygdomme	221
I. Generelt	221
II. Lovens hovedbestemmelse	223
III. Listesygdomme. Bekendtgørelse nr. 134 af 22. marts 1993	224
IV. Kommentarer vedrørende listesygdomme	236
V. Fosterskader	268
VI. Erhvervssygdomme uden for listen	269
§ 11. Bevisregel. Skadedato	282
§ 12. Forbehold for forud bestående lidelser	283
§ 13. Årsagssammenhæng mellem arbejdsskade og en senere lidelse	287
§ 14. Krigshandlinger	289

Kapitel 3. Anmeldelse og sagsoplysning

§ 15. Anmeldelsesfrister	291
§ 16. Hvem er anmeldelsespligtig	294
§ 17. Hvortil skal anmeldelse ske	295
§ 18. Læger og tandlægers anmeldelsespligt	295
§ 19. Regler for anmeldelse	296
§ 20. For sen anmeldelse	300

§ 21. Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling	302
§ 22. Skadelidtes pligter	303
Kapitel 4. Arbejdsskadens anerkendelse	
§ 23. Frist for anerkendelse	307
§ 24. Genoptagelse af anerkendelsesspørgsmål	308
Kapitel 5. Ydelserne	
§ 25. Ydelsernes art	310
§ 26. Forudbestående lidelser	310
§ 27. Afslutning af skadesager	312
§ 28. Bortfald af erstatning ved tilsidesættelse af forskrifter ..	312
§ 29. Egen skyld	313
§ 30. Sygebehandling, optræning, hjælpemidler	314
Stk. 1. Sygebehandling og optræning	314
Stk. 2. Anskaffelse af hjælpemidler, herunder briller ..	326
Stk. 3. Genoptagelse	331
Stk. 4. Beskadigelse af hjælpemidler, herunder briller ..	333
Stk. 5. Nærmere regler for betaling	338
§ 31. Arbejdsskadestyrelsens frist for afgørelse. Forskud	339
§ 32. Erstatning for tab af erhvervsevne	342
Stk. 1-2. Vurderingen	
I. Skadelidte er i arbejde ved sagens afgørelse	345
1. Skadelidte har genoptaget arbejdet til samme eller højere løn	345
2. Skadelidte har genoptaget arbejdet til en løn, der ligger lidt under tidligere løn	347
3. Skadelidte har genoptaget arbejdet til en løn, der ligger mindst 15% under tidligere løn	350
4. Skadelidte er i arbejde til normal løn, men en del af lønnen afholdes efter bistandsloven	354
II. Skadelidte er ikke i arbejde	354
1. Skadelidte er under revalidering el.lign.	355
2. Skadelidte er arbejdssøgende	357
3. Skadelidte modtager kontanthjælp	360
4. Skadelidte modtager sygedagpenge	361
5. Skadelidte har varigt forladt arbejdsmarkedet ..	363

III. Fordeling af erhvervsevnetab ved flere skader	368
Stk. 3. Fosterskadede børn	369
Stk. 4-5. Erstatningsberegning	369
Stk. 6. Begyndelsestidspunkt	370
Stk. 7. Ophør ved skadelidtes fyldte 67. år	371
§ 33. Godtgørelse for varigt mén	372
§ 34. Genoptagelse af erstatningsspørgsmål	378
§ 35. Overgangsbetrag ved dødsfald	381
§ 36. Forsørgertabserstatning til enke/enkemand/samlever ...	385
§ 37. Forsørgertabserstatning til børn	392
§ 38. Forsørgertabserstatning til andre	395
§ 39. Skadelidte er berettiget til tjenestemandspension	398
§ 40. Refusion af ydelser	401
Kapitel 6. Årslønsfastsættelsen	
§ 41. Årslønsfastsættelsen	407
§ 42. Løntalsregulering	415
Kapitel 7. Erstatningsforvaltning og erstatningsudbetaling	
§ 43. Udbetaling som løbende ydelse eller kapitalbeløb	417
§ 44. Forvaltning af erstatningerne	420
Kapitel 8. Forsikringspligtens ordning	
§ 45. Staten, kommunerne og civillisten	423
§ 46. Pligten til at tegne forsikring	424
§ 47. Undladelse af forsikringstegning	425
§ 48. Erstatningen, når forsikring ikke er tegnet	426
§ 49. Forsikringens omfang	429
§ 50. Forrentning af udlagte beløb	430
§ 51. Ophør af et forsikringsselskabs koncession	430
§ 52. (Udgået)	
§ 53. Bidrag til dækning af Arbejdsskadestyrelsens og Den Sociale Ankestyrelses administration	432
Kapitel 9. Afgørelser og klageadgang	
§ 54. Arbejdsskadestyrelsens kompetenceområde	434
§ 55. Anke til Den Sociale Ankestyrelse	436

§ 56. Erhvervssygdomspoolens ankeadgang	438
§ 57. Anke af Hypotekbankens afgørelser	438

Kapitel 10. Erhvervssygdomsudvalget

§ 58. Erhvervssygdomsudvalget	439
-------------------------------------	-----

Kapitel 11. Forskellige bestemmelser

§ 59. Forskelsersstatning	442
§ 60. Ugyldighed af aftaler mellem arbejdsgiver og forsikret	444
§ 61. Rådighed over erstatninger	445
§ 62. Overenskomster med fremmede stater	446
§ 63. Statsrefusion af ydelser ved forsøg på redning af menneskeliv	447
§ 64. Erstatningspligt ved ombud	447
§ 65. Forbud for ansatte i Arbejdsskadestyrelsen mod ansættelse i forsikringsselskaber	448
§ 66. Udtalelser i sager uden for lovens område	448
§ 67. Bødestraf	450
§ 68. Erstatning til statsansatte på Færøerne	451
§ 69. Arbejdsskadestyrelsens beretning	451

Kapitel 12. Slutnings- og overgangsbestemmelser

§ 70. Ikrafttrædelsesbestemmelse	452
§ 71. Overgangsbestemmelse	452
§ 72. Regulering af renter og ydelser efter tidligere love	454
§ 73. Bekendtgørelsers forbliven i kraft	455
§ 74. Overgangsbestemmelser vedrørende forsikringsselskaberne	455
§ 575. Færøerne og Grønland	456

Bilag

I. Lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl. ...	458
II. Bekendtgørelse om forsikring for personer, der er optaget i institutioner under bistanndsloven	461
III. Anordning om erstatning til indsatte i kriminalforsorgens institutioner	462

IV. Bekendtgørelse om forsikring af uddannelsessøgende, der opholder sig på en arbejdsplads som led i uddannelsen	463
V. Bekendtgørelse om arbejdsskadeforsikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet	464
VI. Bekendtgørelse om lægers og tandlægers pligt til at anmelde arbejdsbetingede lidelser	465
VII. Bekendtgørelse om regler for anmeldelse af arbejdsskader	467
VIII. Bekendtgørelse om dækning af udgifter til sygebehandling og optræning m.m.	470
IX. Procenttabel til brug ved vurdering af mén	473
X. Uddrag af bekendtgørelse om regler for omsætning af løbende ydelser til kapitalbeløb	485
XI. Forsikringsbetingelser	487
XII. Bekendtgørelse om betaling af Arbejdsskadestyrelsens og Den Sociale Ankestyrelses administration	494
XIII. Forretningsorden for Erhvervssygdomsudvalget	498
XIV. Paragrafnøgler	500
XV. Oversigt over beløb, der reguleres årligt	506
Stikordsregister	508

Forord til 1. udgave

Lov om arbejdsskadeforsikring af 8. marts 1978 har nu virket i godt 5 år, og forfatterne har med denne kommentar ønsket at redegøre for den praksis, der har dannet sig i den forløbne tid.

Som det er omtalt i indledningen til kommentaren, bygger lov om arbejdsskadeforsikring på væsentlige punkter på samme principper som ulykkesforsikringsloven, navnlig for så vidt angår personkredsen (§ 1), forståelsen af begrebet et ulykkestilfælde, og hvad der forstås ved at være i arbejde (§ 9, nr. 1) samt forsikringsordningen (§ 42 og §§ 45-52). Til belysning af praksis på disse områder er der derfor i vidt omfang anvendt afgørelser, der er truffet under ulykkesforsikringsloven, og forfatterne har kunnet drage nytte af de bøger, der er udgivet om ulykkesforsikringsloven, navnlig A. Birkmose (1954) og G. Hagen (1969, med tillæg 1973).

På andre punkter betegner lov om arbejdsskadeforsikring et klart brud med ulykkesforsikringslovens principper, navnlig for så vidt angår bestemmelserne om erstatningsydelser i §§ 27-33 og til dels § 25 og – ganske vist allerede fra 1976 – bestemmelserne om erhvervssygdomme m.v. i §§ 10-12. For disse bestemmelsers vedkommende bygger kommentarerne udelukkende på afgørelser truffet efter de nye regler.

Forfatterne har delt opgaven mellem sig således, at Asger Friis har ansvaret for de egentlige kommentarer, bortset fra §§ 37 og 38 om årslønsfastsættelse og reguleringsregler, §§ 45-52 om forsikringsordningen og §§ 65-68 om slutnings- og overgangsbestemmelserne. Kommentarer til disse bestemmelser er udarbejdet af Ole Behn, der tillige har udarbejdet hovedparten af resuméerne af de afgørelser, der er gengivet i kommentarerne.

I de tilfælde, hvor praksis, der stammer fra ulykkesforsikringslovens tid, er gengivet, er paragrafnumrene i denne anvendt. En »paragrafnøgle« med henvisninger fra ulykkesforsikringsloven til arbejdsskadeforsikringsloven og omvendt er derfor optaget som bilag XVII (udeladt i 2. udg.). Indtil den 1. april 1973, da Sikringsstyrelsen (SIS) blev oprettet, henvises til Direktoratet for Ulykkesforsikringens (D.f.U.) journalnumre. Ankeinstanser var indtil den 1. juli

Forord til 1. udgave

1973 Ulykkesforsikringsrådet og i et vist omfang Socialministeriet. Siden den 1. juli 1973 har ankeinstansen været Den Sociale Ankestyrelse (SAS). Benævnelserne i kommentaren er dem, der blev anvendt på sagens behandlingstidspunkt.

Relevante bekendtgørelser og cirkulærer er optaget som bilag med henvisninger under de enkelte paragraffer. Sluttelig er som bilag optaget en oversigt over de beløb, der ændres hvert års 1. april (maksimum og minimum for årsløn, ménerstatninger etc.).

Forfatterne har modtaget bistand fra en række af Sikringsstyrelsens medarbejdere og styrelsens lægelige konsulenter. Forfatterne takker for denne bistand, uden hvilken bogen ikke kunne være skrevet. En særlig tak skylder forfatterne dem, der har renskrevet kommentarerne og været i stand til at tyde selv mærkelige håndskrifter.

København, oktober 1983

Asger Friis Ole Behn

Forord til 2. udgave

Der er nu gået 10 år, siden 1. udgave så dagens lys, og i den mellemliggende tid er der sket så mange ændringer på området, at det har været nødvendigt at omarbejde store afsnit af bogen.

Årsagen er først og fremmest, at 1978-loven er afløst af lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade, som trådte i kraft den 1. januar 1993. Samtidig gælder den hidtidige lov om arbejdsskadeforsikring fortsat for de skaders vedkommende, der er sket i 1992 eller tidligere – for erhvervssygdomme, hvis de er anmeldt før årsskiftet. Begge love anvendes således jævnsides.

Dette betyder på den anden side, at praksis i hvert fald på visse områder kan være beskeden i omfang, idet loven – for nye skader – kun har været gældende i godt et år på det tidspunkt, hvor redaktionen blev afsluttet.

1978-loven bar præg af, at den var udformet på en tid, hvor ulykkestilfældene stadig var den dominerende skadeårsag, og hvor kun få sygdomme blev anerkendt som erhvervssygdomme. Reglerne om anmeldelse, skadedato og årsløn passede ikke umiddelbart på arbejdsskader, der udvikler sig over en længere periode, og det har derfor gennem lovændringer og ændringer af praksis været nødvendigt at tillempes disse regler til erhvervssygdomme.

1992-loven bruger en ændret nummerering af paragrafferne, hvilket vanskeliggør en sammenligning med 1978-loven. En paragrafnøgle, der henviser fra 1978-loven til 1992-loven og omvendt, skulle lette overblikket og er derfor medtaget som bilag.

Sikringsstyrelsen blev nedlagt den 1. juli 1989, og behandling af arbejdsskadesager overført til Arbejdsskadestyrelsen (ASK). I denne fremstilling bruges overalt betegnelsen Arbejdsskadestyrelsen, medmindre der direkte refereres til konkrete sager, der er afgjort, medens Sikringsstyrelsen fortsat eksisterede.

Nummereringen af afgørelser i 1. udgave har desværre ikke kunnet bibeholdes som følge af, at praksis på flere områder er blevet ændret og som følge af omnummereringen af lovens paragraffer. Når der ved afgørelser henvises til „SM”-numre, står dette for sociale meddelelser.

Forord til 2. udgave

Som ved udarbejdelsen af 1. udgave har forfatterne fået hjælp af en række kolleger, som hver på deres område er kommet med den specialviden, som har været nødvendig for at ajourføre bogen – tak for hjælpen.

København, april 1994

Asger Friis Ole Behn Viggo Bertram

Lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade

som ændret ved lov nr. 1125 af 22. december 1993

Kapitel 1: Lovens område

Den forsikringsberettigede personkreds

§ 1. Enhver, der mod løn eller som ulønnet medhjælper antages til i en arbejdsgivers tjeneste varigt, midlertidigt eller forbigående at udføre arbejde her i landet, er forsikret mod følgerne af arbejdsskade efter denne lov, jf. § 9. Forsikret er endvidere medlemmer af arbejdsgiverens familie, for så vidt de efter beskaffenheden og omfanget af deres arbejde i arbejdsgiverens virksomhed kan sidestilles med andre arbejdere. Arbejdsgiverens ægtefælle er kun forsikret, hvis der er indgået løn-aftale, der kan tillægges skattemæssig virkning efter kildeskatteloven ved sidste lønudbetaling forud for arbejdsskaden.

Stk. 2. Ligestillet med en person, der er antaget til udførelse af arbejde her i landet, er søfarende, der gør tjeneste på dansk skib.

Stk. 3. Et levendefødt barn, der inden fødslen har pådraget sig en sygdom som følge af moderens arbejde under graviditeten, er forsikret mod følgerne af sygdommen efter denne lov.

Stk. 4. Hvis det senere godtgøres, at påvirkninger af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen har skadende effekt på foster eller barn, vil sådanne skader kunne henføres under loven i overensstemmelse med § 10.

§ 2. Forsikringen omfatter alt arbejde for arbejdsgiveren, herunder arbejde i dennes virksomhed, erhvervsmæssig eller ej, i arbejdsgiverens personlige husholdning og ved udførelse af privat tjeneste for arbejdsgiveren og dennes familie.

§ 3. Lovens regler finder tillige anvendelse på personer

- 1) under udøvelse af borgerlige eller kommunale ombud,
- 2) under varetagelse af tillidshverv i forbindelse med de ansattes arbejdsforhold på virksomheden,
- 3) under forsøg på redning af menneskeliv, forebyggelse af ulykker eller afværgelse af større materielle og kulturelle tab, når forsøget uden at kunne anses for arbejde efter § 1 dog sker i sammenhæng med sådant arbejde, og
- 4) under forsøg på redning af menneskeliv her i landet, uden at forsøget indgår som en naturlig del af den pågældendes arbejde.

§ 4. Socialministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang loven skal gælde for den personkreds, der er omfattet af afsnit VI og VII i lov om social bistand.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang loven skal gælde for uddannelsessøgende, der op-